

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΤΖΙΑΛΛΑ - ΜΑΝΤΖΙΟΥ

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΤΗΣ ΠΙΝΔΟΥ
ΣΤΟ ΕΠΟΣ ΤΟΥ '40

ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΔΗΜΟΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ
ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΦΟΥΡΚΑΣ
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2001

ΕΡΓΑ ΤΗΣ ΙΔΙΑΣ

ΒΙΒΛΙΑ

1967 ΣΧΟΛΙΚΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ τόμος 1.

1980 ΜΕΘΟΔΟΣ ΕΚΜΑΘΗΣΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ τόμοι 2.

1982 ΟΔΟΙΠΟΡΙΚΟ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

2000 "ΕΙΚΑΣΤΙΚΗ ΔΙΑΔΡΟΜΗ ΚΑΙ ΠΟΙΗΤΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ"

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΕΝΕΣ ΝΟΥΒΕΛΕΣ

1980 "Ο ΠΑΠΠΗΣ"

1981 "Ο ΠΡΩΤΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ"

1982 "ΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ ΔΩΡΟ"

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΕΝΕΣ ΜΕΛΕΤΕΣ

1977 "ΤΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΣΤΗΝ Α' ΤΑΞΗ"

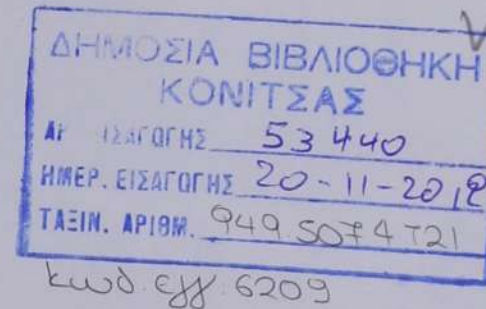
1979 "ΤΟ ΠΑΙΔΙ ΤΟΥ ΧΘΕΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΗΜΕΡΑ"

1980 "Η ΕΛΛΗΝΙΔΑ ΤΗΣ ΠΙΝΔΟΥ ΣΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ ΤΟΥ '40"

1988 "ΤΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ ΑΠΟ ΤΟ 1884 ΜΕΧΡΙ ΤΟ 1983"

1990 έως 1991 συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων σε έρευνα για την "ΜΟΛΥΝΣΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ". Η έρευνα πραγματοποιήθηκε στα σχολεία του Νομού Λευκάδας. Η παρουσίαση των αποτελεσμάτων έγινε στο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ στο Πανεπιστήμιο Πατρών το Μάιο του 1996.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΤΖΙΑΛΛΑ - ΜΑΝΤΖΙΟΥ

**Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΤΗΣ ΠΙΝΔΟΥ
ΣΤΟ ΕΠΟΣ ΤΟΥ '40**

*Το εξώφυλλο φιλοτέχνησε η ζωγράφος και συγγραφέας του
παρόντος βιβλίου*

*Οι γυναικείες μορφές στο έργο έχουν συμβολικό μέγεθος ανάλογο με τη
βαρύτητα του φορτίου που μεταφέρουν και όχι ανάλογο της θέσης από
την οποία το παρατηρεί ο θεατής*

ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

ΔΗΜΟΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΦΟΥΡΚΑΣ

ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2001

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΤΗΣ ΠΙΝΔΟΥ
Έργο του γλύπτη ΔΗΜ. ΓΕΝΤΕΚΟΥ

Αφιέρωμα
Στη μνήμη όλων των μεγάλων
ΕΚΕΙΝΩΝ του 1940

Ευχαριστώ θερμά

*Τον πατέρα μου ΕΥΡΥΣΘΕΝΗ ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΤΖΙΑΛΛΑ, έφε-
δρο ανθυπολοχαγό στον πόλεμο του 1940 - 41, για τη βοήθεια
που μου παρείχε για τη διεκπεραίωση της εργασίας μου για τη
“ΓΥΝΑΙΚΑ ΤΗΣ ΠΙΝΔΟΥ”*

*Ευχαριστώ όλους όσους, με τις μαρτυρίες τους, έδωσαν πληρο-
φορίες για το μεγαλείο της “ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΕΚΕΙΝΗΣ”*

Ελευθερία Τζιάλλα - Μάντζιου

ΠΡΟΛΟΓΙΣΜΑ

Οι εκδηλώσεις μνήμης για τη Γυναίκα της Πίνδου στη Φούρκα της Κόνιτσας, στην ακριτική ετούτη γωνιά της Ελλάδας, με τις ατέλειωτες βουνοκορφές, έχει το νόημα ενός ιερού προσκυνήματος του Ηπειρωτικού χώρου και της ιστορίας του.

- Είναι ο χώρος ο ίδιος που σου δημιουργεί αισθήματα λεβεντιάς, αλλά και στοχασμού.

- Είναι ο χώρος ο ίδιος που σου γεννά αισθήματα ελευθερίας, καθώς επίσης και σκέψης με ανοιχτούς ορίζοντες.

- Είναι ο χώρος ο ίδιος που μετουσιώνει τα σκιρτήματα της ψυχής σε ελπιδοφόρα μηνύματα ζωής.

Κάθε σπιθαμή της γης ετούτης είναι γεμάτη μνήμες.

- Εδώ σμίγουν οι θρύλοι και η ιστορία, η ιστορία και η δόξα.

- Εδώ “του Δαβάκη τα άξια παλικάρια”, πότισαν με το αίμα τους τις ιδέες της Λευτεριάς και της Εθνικής Ανεξαρτησίας.

- Εδώ απλοί άνθρωποι της δουλειάς και του μόχθου, αδελφωμένοι με τα στρατευμένα νιάτα, αντιστάθηκαν στους ξενόφερτους επιδρομείς, για να αντηχεί αιώνια το τραγούδι της Λευτεριάς. Λαός και στρατός ενωμένοι, με μπροστάρη το Λάκωνα ήρωα αξιωματικό, συνταγματάρχη Κωνσταντίνο Δαβάκη, επικεφαλής του ξακουστού αποσπάσματος της Πίνδου και άλλους αξιωματικούς ηγήτορες, όπως ο Δωδεκανήσιος ανθυπολοχαγός Αλέξανδρος Διάκος - το πρώτο θύμα-αξιωματικός, του εθνικού αγώνα - γενναιόψυχα μέσα στην κολυμβήθρα του εθνικού χρέους, αναβάπτισαν τα ιδανικά και τη γενναιότητα της φυλής.

- Εδώ, κυρίως, γυναίκες από τη Φούρκα και το Κάντσι-

κο, το Επταχώρι και τη Ζούζουλη, γυναίκες της Ηπειρωτικής και Μακεδονικής Πίνδου, μεγαλούργησαν στηρίζοντας πολύμορφα και αγέρωχα όλες τις πολεμικές επιχειρήσεις. Στην πράξη απέδειξαν πως δεν είναι μόνο οι ηρωίδες της καθημερινής ζωής, της οικογένειας και της πατρίδας, αλλά ισότιμες μαχήτριες στις πιο δύσκολες στιγμές του Έθνους.

Όμως η αναψηλάφηση της ιστορικής μνήμης δε μπορεί να έχει ένα απλά, επετειακό, μουσειακό χαρακτήρα, ιδιαίτερα, η αναφορά της μνήμης της Γυναίκας της Πίνδου, θα ήταν αισθητή παράλειψη, αν δεν συνδυαζόταν με το κοινωνικό γίνεσθαι της ταραγμένης εποχής που ζούμε. Και πριν απ'όλα αν δεν συνδυάζεται με το επίκαιρο, όσο ποτέ άλλοτε, ζήτημα της ισότητας των δύο φύλων.

Η ιστορία έχει δώσει άφθονες αποδείξεις, πως η εξασφάλιση κάθε φορά, μεγαλύτερης ελευθερίας και ισότητας στις γυναίκες, δεν έχει θέσει ποτέ σε κίνδυνο τις δημοκρατικές κοινωνίες, αλλά αντίθετα τις έχει ενδυναμώσει.

Δεν είναι υπερβολή να ειπωθεί, πως η θέση που κατέχουν σήμερα οι γυναίκες στην κοινωνία, πρέπει να λογίζεται και να προσμετράται ως κριτήριο του βαθμού ανάπτυξης της κοινωνίας, ως μέτρο "ωριμότητας" της δημοκρατίας, μιας σύγχρονης, οργανωμένης κοινωνίας.

Ωστόσο και σήμερα, είναι κοινός τόπος - και όχι μόνο ανάμεσα στις γυναίκες - πως παρά τα όποια θετικά βήματα, τις όποιες νομοθετικές ρυθμίσεις, οι διακρίσεις σε βάρος των γυναικών, εξακολουθούν να είναι έντονες, σε όλες τις πτυχές της κοινωνικής ζωής.

Οι ανισότητες ανάμεσα στα δύο φύλα, τα παραμορφωτικά φαινόμενα και δυσμενείς διακρίσεις, όπως ο ρατσισμός, η ξενοφοβία, η μισαλλοδοξία, δημιουργούν ρήγματα στον κοινωνικό ιστό. Διαβρώνουν τις ζωντανές κινητήριες δυνάμεις

του τόπου. Υποθηκεύουν το μέλλον του.

Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ιωαννίνων, συνεπής στις διακηρυγμένες αρχές της, στέκεται συναγωνιστικά σ'όλες τις πρωτοβουλίες και τα κινήματα για τα ανθρώπινα δικαιώματα, για τις δημοκρατικές ελευθερίες για την πραγματική ισότητα όλων των πολιτών, ανδρών και γυναικών.

Έτσι θεωρακίζεται αποτελεσματικά η Δημοκρατία, η Εθνική Ανεξαρτησία, η Χώρα.

Και αυτή θα είναι η καλύτερη τιμή:

- Στη μνήμη της Γυναίκας της Πίνδου.
- Στη μνήμη των ηρώων αξιωματικών Κωνσταντίνου Δαβάκη και Αλέξανδρου Διάκου.
- Στη μνήμη των ηρώων του 1940.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΧΡ. ΖΑΡΜΠΑΛΑΣ
ΝΟΜΑΡΧΗΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Η ΖΑΓΟΡΙΣΙΑ ΓΥΝΑΙΚΑ
Έργο του γλύπτη Γ. ΚΑΛΑΚΑΛΛΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Είναι γεγονός ότι κάθε καινούργια ιδέα και προοδευτική προσπάθεια δέχεται αμφισβητήσεις και επιφυλάξεις. Και η κάθε κατάκτηση προϋποθέτει αγώνες και θυσίες.

Στα χρόνια μας, αυτός ο αγώνας ονομάστηκε φεμινιστικό κίνημα, η γυναίκα διεκδικούσε τα δικαιώματά της. Και άρχισε ν' ανατέλλει σιγά-σιγά ο ήλιος της δικαιοσύνης και της ισότητας.

Μέσα σ' αυτή την αντίληψη που καλώς έπραξε ο άνθρωπος γυναίκα, υπήρχαν διάφορα στοιχεία που χαρακτήρισαν τη στάση του κινήματος.

Θεωρώ αρνητικό μόνο ένα, αλλά και που ίσως να μη γινόταν κι αλλιώς. Είναι το γεγονός ότι η γυναίκα έθεσε εαυτήν σε αντιπαράθεση με τον άντρα. Πάντως η ιστορία έστειψε με επιτυχία το μεγάλο αγώνα της γυναίκας.

Επιστρέφοντας όμως δεκαετίες πίσω, στη χρονιά που γράφτηκε το έπος του '40 στις πλαγιές και τις κορφές της Πίνδου, θα συναντήσουμε τη μητέρα, τη γιαγιά ή την πρόγονό μας να μην υποπτεύονται καν την έννοια του φεμινιστικού κινήματος.

Κι αυτή η γυναίκα ξεπέρασε σε μεγαλείο άνδρες και γυναίκες. Παραστάθηκε στον άντρα, έγινε ΜΕΓΑΛΗ με τη διαχρονική σημασία της λέξης και έβαλε μπροστά τη λογική: να προτιμήσει την ταπείνωση τη δική της, του συντρόφου της και της πατρίδας της ή και να πεθάνει κι αυτή στα κακοτράχαλα κορφοβούνια της Πίνδου μαζί με το γνωστό ή άγνωστο Έλληνα φαντάρο, ή να υποδουλωθεί η ίδια και η πατρίδα της στον Ιταλικό φασισμό!...

Και προτίμησε την αυταπάρνηση. Αυτή η γυναίκα δεν πή-

γε ποτέ ν' αποδείξει τη δύναμή της σ' αντιπαράθεση με κανέναν. Τον εχθρό ήθελε να διώξει.

Το μεγαλείο της προσφοράς της, καθώς κουβαλούσε πυρρομαχικά, ρουχισμό και τρόφιμα στο στρατό μας, συνοδεύονταν από μια τεράστια δύναμη. Τη δύναμη της ΑΓΑΠΗΣ.

Μια ΑΓΑΠΗ άδολη, άσχετη με μικρές και ταπεινές σκέψεις που ο καθένας στον καναπέ του θα μπορούσε να αναλογιστεί. ΑΓΑΠΗ που έγινε μύθος, που πέρασε μαζί με την ουσιαστική προσφορά της όχι μόνο στην ελληνική ειδησιογραφία αλλά σε όλη την Ευρώπη και σε όλες τις χώρες που βρίσκονταν στον αγώνα κατά του άξονα Βερολίνου-Ρώμης, ενάντια στο φασισμό και το ναζισμό.

Είναι το λαμπρό παράδειγμα της γυναίκας που, χωρίς μεγάλα λόγια, χωρίς απαιτήσεις, πήρε στα χέρια της, όσο την αφορούσε, τη νίκη της Ελλάδας. Και φτάνοντας ψηλά στα κορυφούνια της Πίνδου με τα πολεμοφόδια, το ρουχισμό και τα τρόφιμα για να παρασταθεί στον Ελληνικό στρατό, ξεπερνώντας τις δυνάμεις της και τον εαυτό της, έγινε αιώνιο Σύμβολο.

Τα λόγια είναι λίγα - τελείως αδύναμα να μεταφέρουν τον αναγνώστη στα γεγονότα και το μεγαλείο εκείνων των ημερών!!!

Μετά, λοιπόν, από αυτές τις σκέψεις, θεωρείται απαραίτητη η ενημέρωση των νεοελλήνων για αυτό το μεγάλο ιστορικό γεγονός της μάχης της Πίνδου και την προσφορά της γυναίκας της Πίνδου στον ιερό αγώνα της πατρίδας μας.

Γιατί οι κοινωνίες στήνονται, στηρίζονται και κρατιούνται μόνο με τις αξίες και το ήθος των ανθρώπων. Αλλιώς οι κοινωνίες χάνονται.

Εμείς, μια υπέροχη πατρίδα, είναι κρίμα να την αφήνουμε στην τύχη των "άλλων". Οι νεοέλληνες πρέπει να στηρίζουν το μέλλον της.

Οι μαχητές του 1940 και ταυτόχρονα η γυναίκα της Πίνδου μας άφησαν μεγάλη κληρονομιά και πρέπει να την γνωρίζουμε καλά. Αν τη γνωρίζουμε όλα τα άλλα θα πάρουν το δρόμο τους.

Με τους νέους καιρούς που προδιαγράφονται για το μέλλον, σύμφωνα με την αντίληψη της παγκοσμιοποίησης πρέπει να καταλάβουν καλά οι νέοι μας ότι δεν είναι τυχαίοι.

Όχι απλά γιατί τους το λέμε εμείς οι μεγαλύτεροι. Γιατί τότε το μόνο που θα διαθέτουν θα είναι ένας στείρος εγωισμός.

Πρέπει να γνωρίσουν καλά, να μελετήσουν την καταγωγή τους. Και τότε θα είναι συνειδητά υπερήφανοι, θα έχουν αυτοπεποίθηση και θα καμαρώνουν ενώπιον του παγκοσμίου στερεώματος, σεμνά, ότι είναι αυτοί παιδιά ενός έθνους που από χιλιάδες χρόνια πριν έως την μεγάλη ώρα του "ΟΧΙ" του 1940 πρόσφερε στον παγκόσμιο πολιτισμό και στη δημοκρατία.

Έτσι οι νέοι μας δεν θα είναι μοιρολάτρες, αφόρητοι πεσιμιστές και οχαδερφιστές.

Στο σχολείο, στην κοινωνία, στο δρόμο, στο σπίτι, θα είναι σκεπτόμενοι άνθρωποι που θα βελτιώνουν τη ζωή τους και την κοινωνία τους.

Πιστεύω στους νέους μας.

Πιστεύω στο μέλλον τους.

Πιστεύω ότι η παγκοσμιοποίηση θα δικαιώσει την Ελλάδα για τα φώτα που παρέδωσε στην ανθρωπότητα.

Και αυτό δεν είναι υπόθεση των άλλων. Είναι καθαρά δική μας υπόθεση...

Για να μεταφερθεί ο αναγνώστης στο κλίμα της εποχής του Β' Παγκοσμίου Πολέμου που για την Ελλάδα ιστορικά γράφτηκε ως "ΕΠΟΣ ΤΟΥ 1940" και για να αντιληφθεί τα γεγονότα, γίνεται ιστορική αναφορά συνοπτική στον πόλεμο του